

CXXIX.

S. Congregationis Concilii decretum de viris ecclesiasticis, perturbationibus, et intestinis bellis, participantibus. - 12 Iulii 1900.

In perturbationibus et intestinis bellis, quibus aliquoties civiles status exagitantur, ultimis hisce annis, interdum accidit, ut ecclesiastici viri, partium studio abrepti, uni vel alteri politicae factioni ultro se manciparent, et pro ea contra canonicas leges plura agere et moliri non vererentur, fidentes absolutionem in posterum se facile consecuturos.

Tam gravi malo occurrere cupiens SS^{ms} Dominus Noster Leo PP. XIII, inhaerendo dispositionibus SS. Concilii Tridentini *sess. XIV in prooem. et cap. IV*, nec non *sess. XXII cap. I de reform.*, et prae oculis habita doctrina Benedicti XIV in *Instit. 101*, per praesentes S. C. Concilii litteras statuit atque decernit, ut in posterum quisquis e clero, ut intestinis bellis et politicis contentionibus opem utcumque ferat, proprium residentiae locum absque iusta causa, quae a legitima ecclesiastica auctoritate recognita sit, deseruerit, vel clericales exuerit vestes, quamvis arma non sumpserit, et humanum sanguinem minime fuderit; et eo magis qui in civili bello sponte sua nomen dederit militiae, aut bellicas actiones quomodocumque dirigere praesumpserit, etsi ecclesiasticum habitum retinere pergat; ab ordinum et graduum exercitio, et a quolibet ecclesiastico officio et beneficio suspensus illico et ipso facto maneat; et inhabilis praeterea fiat ad quaelibet officia aut bene-

ficia ecclesiastica in posterum assequenda, donec ab Apostolica Sede restitutus non fuerit; sublata ad hunc effectum respectivis Dioecesium Ordinariis qualibet dispensandi potestate, etiamsi amplissimis, sive solitis (ut vocant), sive extraordinariis facultatibus rehabilitandi clericos gaudeant: contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae, ex S. C. Concilii, die 12 Iulii 1900.
- A. Card. Di Pietro, Praefectus. - † B. Archiepiscopus Nazianzenus, Secretarius.

CXXX.

Instructiones de civili, quod vocant, matrimonio.

I. - *Instructio S. Poenitentiariae. - 15 Ian. 1866.*

1. Quod iamdiu timebatur, quodque Episcopi, cum singillatim, tum una omnes protestationibus zelo ac doctrina plenis, virique plurimi cuiusque Ordinis eruditus suis scriptis, et ipsemet Summus Pontifex vocis suae auctoritate avertere conati sunt, id, proh dolor! videmus in Italia constitutum. Quem vocant civilem matrimonii contractum, eiusmodi malum haud amplius est quod Iesu Christi Ecclesia debeat trans Alpes deflere, sed et quod in hisce Italiae regionibus consitum, pestiferis suis fructibus christianam familiam societatemque minatur inficere. Atque hosce funestos effectus Episcopi et locorum Ordinarii animadverterunt, quorum quidem alii opportunis instructionibus munitum ac vigilem fecerunt gregem suum; alii vero ad hanc Apostolicam Sedem mature confugerunt, ut normae inde haurirent, quibus in tam trepida re ac tanti

momenti tuto dirigerent sese. Quamvis autem hoc Sacrum Tribunal haud pauca responsa atque instructiones particularibus petitionibus, Summi Pontificis iussu, dederit, attamen ut postulationibus quae in dies augentur satisfiat, mandavit Sanctus Pater, ut per hoc Tribunal ad omnes locorum Ordinarios, ubi infausta haec lex promulgata fuit, Instructio mitteretur, quae normae cuiusdam loco cuique eorum inserviret, ut et fideles dirigant, et ad morum puritatem sanctitatemque matrimonii christiani sartam tectam servandam, uno animo procedant.

2. At vero, in exequendis S. Patris mandatis, haec S. Poenitentiarum superfluum putat in memoriam cuiusque revocare quod est sanctissimae religionis nostrae notissimum dogma: nimirum matrimonium unum esse ex septem Sacramentis a Christo Domino institutis, proindeque ad Ecclesiam ipsam, cui idem Christus divinatorum suorum mysteriorum dispensationem commisit, illius directionem unice pertinere; tum etiam superfluum putat in cuiusque memoriam revocare formam a S. Tridentina Synodo praescriptam, *Sess. 24, c. 1, De reform. matrim.*, sine cuius observantia, in locis ubi illa promulgata fuit, valide contrahi matrimonium nequaquam posset.

3. Sed ex hisce aliisque axiomatibus et catholicis doctrinis debent animarum Pastores practicas instructiones conficere, quibus etiam fidelibus id persuadeant quod SS. Dominus Noster in Consistorio secreto, die 27 Septembris anni 1852, proclamabat, idest: « Inter fideles matrimonium dari non posse, quin uno eodemque tempore sit Sacramentum: atque idcirco quamlibet aliam, inter Christianos, viri et mulieris, praeter Sacramentum, coniunctionem, etiam civilis

« legis vi factam, nihil aliud esse nisi turpem atque exitialem concubinatum ».

4. Atque hinc facile deducere poterunt civilem actum, coram Deo eiusque Ecclesia, nedum ut Sacramentum, verum nec ut contractum haberi ullo modo posse; et quemadmodum civilis potestas ligandi quemquam fidelium in matrimonio incapax est, ita et solvendi incapax esse; ideoque, sicut haec S. Poenitentiarum iam alias in nonnullis responsionibus ad dubia particularia declaravit, sententiam omnem de separatione coniugum, legitimo matrimonio coram Ecclesia coniunctorum, a laica potestate latam, nullius valoris esse; et coniugem, qui eiusmodi sententia abutens alii se personae coniungere auderet, fore verum adulterum: quemadmodum esset vere concubinarius, qui vi tantum civilis actus in matrimonio persistere praesumeret; atque utrumque absolute indignum esse donec haud respiscat, ac praescriptionibus Ecclesiae se subiiciens ad poenitentiam convertatur.

5. Quamvis autem verum fidelium matrimonium solum contrahatur quum vir et mulier, impedimentorum expertes, mutuum consensum patefaciant coram Parocho et testibus, iuxta citatam S. Concilii Tridentini formam, atque ita contractum matrimonium omnem suum valorem obtineat, nec opus sit ut a civili potestate ratum habeatur, aut confirmetur; attamen, ad vexationes poenasque vitandas, et ob proli bonum, quae alioquin a laica potestate ut legitima nequaquam haberetur, tum etiam ad polygamiae periculum avertendum, opportunum et expediens videtur, ut iidem fideles postquam matrimonium legitime contraxerint coram Ecclesia, se sistant, actum lege decretum executuri, ea tamen intentione (uti Benedictus XIV

docet in Brevi diei 17 Septembris anni 1746, « *Redditae sunt nobis* »), ut sistendo se Gubernii officiali, nil aliud faciant, quam ut civilem caeremoniam exequantur.

6. Iisdem de causis, nequaquam vero ut infaustae legis executioni cooperentur, Parochi ad matrimonii celebrationem coram Ecclesia eos fideles qui, quoniam lege arcentur, ad civilem actum dein non haberentur ut legitimi coniuges, non ita facile ac promiscue admittant. Hac in re multa uti debebunt cautela ac prudentia, et Ordinarii consilium exposcere; atque hic facilis ne sit ad annuendum, sed in gravioribus casibus hoc Sacrum Tribunal consulat.

7. Quod si opportunum est ac expedit ut fideles, sistentes se ad actum civilem peragendum, se probent legitimos coniuges coram lege, hunc tamen actum, antequam matrimonium coram Ecclesia celebraverint, peragere nequaquam debent. Et si qua coactio, aut absoluta necessitas, quae facile admittenda non est, eiusmodi ordinis invertendi causa esset, tunc omni diligentia utendum erit ut matrimonium coram Ecclesia quamprimum contrahatur, atque interim contrahentes sciuncti consistent. Hac super re unumquemque hortatur haec S. Poenitentiarum ut doctrinam sequatur ac teneat a Benedicto XIV expositam in Brevi, cuius supra mentio facta est, ad quod tum Pius VI in suo Brevi ad Galliae Episcopos « *Laudabilem maiorum suorum* », dato die 20 Septembris anni 1791, tum Pius VII in suis Litteris datis die 11 Iunii 1808 ad Episcopos Piceni, eosdem Episcopos instructionis gratia remittebant, qui normas expostularunt, quibus in simili civilis actus contingentia fideles dirigerent. Post haec omnia facile est videre praxim hactenus obser-

vatum circa matrimonium, et speciatim circa paroeciales libros, sponsalia et matrimonialia impedimenta cuiusvis naturae ab Ecclesia sive constituta sive admissa, nullo modo variari.

8. Et hae sunt generales normae quas huic S. Poenitentiarum, Sancti Patris mandatis obsequenti, tradere visum fuit, et iuxta quas eadem videns plures Episcopos et Ordinarios suas iam instructiones adamusim confecisse, maximopere laetatur, speratque fore ut et caeteri omnes idem faciant: qui ita se Pastores vigiles ostendentes, meritum ac praemium a Iesu Christo Pastorum omnium Pastore consequentur.

(Coll. P. F. n. 1406).

II. - *Litt. Benedicti XIV « Redditae sunt Nobis »* — 17 Sept. 1746. (Ad Paulum Simonem Carmelit. Excalceat. in Belgio).

Redditae sunt Nobis per dilectum filium eundemque primum Administrum Nostrum Silvium, Cardinalem Valenti, vestrae litterae, quibus subortam inter vos in re gravis sane momenti controversiam exponitis, eamque iudicio nostro subiicitis. Non possumus equidem non magnopere commendare propositum vestrum, quo Sedem Apostolicam consulendam censuistis eiusque definitionem exposcendam, ut eam unanimi consensu amplectamini; quam si omnes, cum similes emergunt quaestiones, pari docilitate exquirent et sequerentur, non tanta succresceret in dies inter evangelicos operarios opinionum varietas, nec doleremus aliquando ob eorumdem in tradenda morum doctrina diversas sententias, in partes distrahi christianum populum, eamque scindi mentium animarum-

que concordiam quam Christus Dominus Ecclesiae suae commendatam voluit usque adeo ut ea praesertim, quasi tessera, discipulos suos cognoscendos praedixerit.

Exposuistis itaque Nobis non raro isthic contingere, ut catholici matrimonium inter se contracturi civilem adeant magistratum aut haereticum ministellum, quibus se sistere legibus patriae coguntur, et coram illis mutuam exprimant in coniugium consensum, quem tamen postea renovare coram legitimo Ministro catholico et duobus testibus uti Tridentinum praecipit, aut omnino negligunt, aut in longum tempus differunt: interim vero, perinde ac si legitimi coniuges iam forent, non dubitant omnem coniugalem consuetudinem inter se habere. Quaesivistis deinde quid de illo consensu sentiendum sit coram civili magistratu aut haeretico ministello praestito, num scilicet satis fuerit ad perficiendum matrimonium validum, saltem in ratione contractus, quod alter ex vobis affirmat, alter inficiatur, etsi ad Sacramenti dignitatem non assurgat, quod nemo vestrum in quaestione adducit; si enim res ita se haberet, uti primus existimat, subsequens inter consentientes copula, etiam ante renovatum coram parochio catholico consensum, omni flagitio vacaret, et suscepta inde proles absque ulla dubitatione esset legitima reputanda.

Iam vero ut postulatis vestris breviter simul et dilucide respondeamus, unaque controversiam omnem iudicio Nostro praecidamus, sic habete: Ubi cumque promulgatum et receptum sit Concilii Tridentini Decretum, *cap. 1, Sess. 24, De reformat. matrim.*, ibi nulla prorsus atque in omni ratione irrita esse coniugia aliter quam coram alterutrius contrahentium legitimo

parochio aliove sacerdote parochi vices agente, et duobus testibus celebrata. Scimus profecto esse theologos, qui in ipso fidelium matrimonio contractum a Sacramento ita dividunt ut illum omnino perfectum quandoque consistere credant, quin ad Sacramenti excellentiam pertingat; sed, quidquid sit de hac opinione, quam Nos quidem nunc in medio relinquimus, ea certe, quod attinet ad rem praesentem, locum nullum sibi vindicare potest apud eos qui Tridentina lege obstringuntur: etenim qui praeter formam a se praescriptam matrimonium contrahere attentant, eorum Tridentina Synodus non Sacramentum modo sed contractum ipsum irritum diserte pronuntiat, atque, ut eius verbis utamur, *eos ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, et huiusmodi contractus irritos esse decernit.* Quare, cum inter catholicos in istis Provinciis degentes et promulgatum et receptum iam fuerit illud Tridentini Decretum, quod ambo fatemini, perspicuum est matrimonium ab ipsis invicem initum coram civili magistratu aut acatholico ministello, et non item coram proprio alterutrius contrahentium parochio et duobus testibus, neque in ratione Sacramenti neque in ratione contractus sustineri aut ullo pacto validum reputari posse. Neque vero rationes, propter quas valida pronuntiamus matrimonia, quae, aut ab haereticis inter se, aut a catholicis cum haereticis in istis Foederatis Provinciis contrahuntur, non servata forma Tridentini, aptari queunt coniugiis inter se initis a catholicis, quorum quilibet Tridentini Decreto se obstrictum agnoscit, eiusque se auctoritatem sequi profitetur.

Sciant itaque catholici vestrae curae concrediti, cum civili magistratu aut haeretico ministello matrimonii celebrandi causa se sistunt, actum mere civilem se

exercere, quo suum erga leges et instituta Principum obsequium ostendunt: caeterum tunc quidem nullum a se contrahi matrimonium. Sciant, nisi coram Ministro catholico et duobus testibus nuptias celebraverint, nunquam se, neque coram Deo, neque coram Ecclesia, veros et legitimos coniuges fore: nec, si interim coniugalem inter se consuetudinem habuerint, eam gravi culpa carituram. Sciant denique, si qua ex huiusmodi coniunctione orietur soboles, eam, utpote ex non legitima uxore natam, in oculis Dei fore illegitimam; et, nisi coniuges consensum ex Ecclesiae praescripto renovaverint, illegitimam perpetuo futuram etiam in Ecclesia fore.

Erit porro officii vestri haec omnia, cum commoda se obtulerit occasio, atque ea, quam rerum circumstantiae vobis adhibendam suaserint, circumspectione et cautela, singulis explicare prolixius, simulque omnes commonere ut, siquidem regionis consuetudini et terreni Principis sanctionibus obtemperare coguntur, faciant illi quidem, sed Religione salva, potioresque ducant sanctissimas Ecclesiae leges, quibus fidelium matrimonia constringuntur. Illud praeterea vobis curandum est ne, etiamsi duo catholici civilem illam ac mere politicam coram haereticis caeremoniam peregerint, nimium inter se familiariter agant, aut sub eodem tecto in communi habitent, nisi se prius veris et legitimis nuptiis ex norma Tridentini alligaverint; quantum enim ea familiaritas esse possit sine flagitio, certe periculo et suspicione non vacat: utrumque autem probis et bene moratis Christifidelibus cavendum est. Ad huiusmodi porro evitanda pericula, cognoscimus consultius utique fore, ut catholici, nonnisi matrimonio iam antea in facie Ecclesiae inter se legitime

celebrato, ad illam explendam civilem caeremoniam, saecularem magistratum, seu haereticum ministellum adirent; sed quoniam ex vestris litteris deprehendimus id non sine periculo et perturbationibus posse adimpleri, id saltem pro viribus satagite ut, postquam reipublicae morem illi gesserunt, non diu differant Ecclesiae legibus parere, et coniugale foedus iuxta praescriptam a Tridentino normam rite et sancte inire; et si quid tum super hac re, tum super aliis quae istam Missionem respiciunt, Nobis suggerendum esse putetis, communicato inter vos consilio, operam nostram implorate, quam semper praesentem invenietis.
(Coll. P. F. n. 1390).

III. - *Decretum S. Officii* - 12 Jan. 1881. (Vic. Ap. Iamaicae).

La nuova proposta di legge sopra i matrimoni per la Giamaica non ha per anche forza di legge; quando l'avrà, le leggi della Chiesa ne saranno affette in certi punti. (È da notare che il Decreto Tridentino rispetto ai matrimoni clandestini non è stato promulgato nella Giamaica). *Quaeritur*:

1.º Dobbiamo noi osservare la clausola 4 (di detta legge) che proibisce i matrimoni celebrati altrimenti che sotto questa nuova legge?

2.º La clausola 18 richiede al matrimonio delle persone sotto i ventun anno il consenso dei genitori, o dei legittimi tutori. Che deve fare il sacerdote, dove giudichi che tal consenso sia negato irragionevolmente?

R. Ad 1.º Curandum a missionariis ut matrimonium contracturi observent praescriptiones etiam civi-

les, quae ad ordinem moralem, quoad effectus civiles matrimonii, conservandum conducant. Quod si contingat ut missionariorum monita nihil proficiant, vel specialis occurrat difficultas, res est ad Vic. Ap. deferenda, cuius erit iudicare utrum huiusmodi sit casus ut matrimonium permitti debeat, non obstantibus civilibus praescriptionibus.

Ad 2.^m Provisum in praecedenti.
(Coll. P. F. n. 1450).

CXXXI.

Negotia praecipua in quibus Regulares exempti, seculis indubitatis privilegiis, generalim subiiciuntur Episcopo, iuxta elenchum Giraldi et Lucidi, (cum certis tamen limitationibus apud eundem Lucidi, de Visit. SS. Lim. cap. IV, indicatis).

I. Quoad visitationem, correctionem et iurisdictionem, si animarum curam exercent personarum saecularium, quae non sunt, de monasteriorum familia, sicuti et quoad examen vicarii etiam amovibilis, per ipsos in propriis ecclesiis parochialibus constituendis. Excipiuntur tamen monasterium Cluniacense cum suis limitibus, et monasteria, in quibus Abbates et capita Ordinum residere solent, atque ea, in quibus Superiores iurisdictionem episcopalem in parochos et parochianos habent: qualia sunt loca nullius dioecesis, in quae loca, aut personas, non intendit Tridentinum Episcopi iurisdictionem minuere, sed tantum non augere. *Cap. 11, Sess. 25, de Regularibus.*

Circa hanc subiectionem videnda est Constitutio Benedicti XIV *Firmandis*, 8 Idus Martii 1744, in

qua § 11. declarat etiam, quod, si Episcopus dictum parochum seu vicarium removendum esse iudicaverit, remove possit absque Superioris regularis consensu, sicuti et hic eiusdem Episcopi consensu non requisito.

II. Quoad accessum ad Synodum dioecesanam, tam si non subdantur capitulis generalibus, quam si curam gerant ecclesiarum parochialium, aliarumve saecularium, etiam annexarum, ex eodem Trident., *cap. 2, Sess. 24, de Reform.*

III. Quoad saecularium confessiones audiendas, etiam sacerdotum atque monialium sibi subiectarum, sicuti et quoad punitionem pro fractione sigilli sacramentalis, ex eod. Trident. *Sess. 23, cap. 15*, et ex Constit. Gregorii XV *Inscrutabili*, 5 Febr. 1622, et Clem. X *Superna*, 11 Kal. Iul. 1670; necnon quoad deputationem confessarii extraordinarii iisdem sibi subiectis monialibus per eorum Superiores exhibendi duabus aut tribus vicibus in singulos annos, iuxta Trid. *Cap. 10, Sess. 25, de Regul.*, si neglexerint exhibere: in quo casu liberum est Episcopo etiam exhibere quemlibet presbyterum saecularem, vel alterius Ordinis Regularem, quemadmodum exhibere possent et ipsi Superiores ex Constit. Bened. XIV *Pastoralis curae*, § *Sane*, sub die 5 Aug. 1748.

IV. Quoad praedicationem verbi Dei: in propriis quidem ecclesiis, si praedicaverint sine Episcopi benedictione; in alienis vero, praeter suorum Superiorum licentiam, si sine eiusdem Episcopi approbatione; ex eodem Tridentini *Cap. 2, Sess. 5, et cap. 4, Sess. 25, de Reform.*, ac dictis Constit. Gregorii et Clementis.

V. Quoad Ordines recipiendos, tam circa aetatem, quam circa interstitia et examen subeundum, ex eod. Trid. *Cap. 12, Sess. 23, de Reform.*

VI. Quoad quaestorum officium exercendum, ex *Cap. 1, Sess. 21, de Reform.*

VII. Quoad punitionem, si vagentur extra claustra sine suorum Superiorum mandato in scriptis obtento: ac si missi ad universitates, studiorum causa, non habitent in conventibus: quemadmodum si scandalose extra claustra delinquentes, instante Episcopo, puniti non fuerint a suis Superioribus intra terminum, ab eodem Episcopo praefigendum, de qua punitione certiorari debet, ex *Cap. 4 et 14, Sess. 25, de Regul.*

Ita etiam carcerari possunt, si comprehensi in delicto timeatur de fuga, iuxta *Cap. 8* eiusd. Sess. et recta mittendi sunt ad suos Superiores una cum probationibus, etiam non compilato processu, ex decr. Cong. Conc. relato a Fagnan. in *Cap. 19*. Grave gerimus, de *offic. ordin. num. 69*. Item puniri possunt, si inaccesserint sine socio, vel de nocte, aut indecenter vestiti, ac etiam publice deferentes arma, iuxta declarationem Congreg. Episc. et Regul. in *Andrien. 15* Decembris 1584, et in *Ravennaten. 12* Septembris 1594, ac S. Cong. Conc. in *Turritana 3* Februarii 1635.

Pari modo puniri possunt iuxta cit. *Cap. 14* Tridentin., si deliquerint in propria ecclesia, ianuis apertis, ut scandalo fuerint populo, ex declaratione eiusdem Cong. ad *Dubium in Posit. 442, ad d. cap. 14*.

VIII. Quoad accessum ad publicas supplicationes ex mandato Episcopi, exceptis Regularibus viventibus in strictiori clausura, ex *Cap. 13, Sess. 25, de Regul.*

Exceptis etiam iis, quorum monasteria distant a civitate ultra medium militare, ex declaratione Gregorii XIII, ut notatum legitur in libris publicis Cong. Conc. ad cit. *Cap. 13*, teste Fagn. ad *cap. 17* Nimis prava, de *excess. Praelat. n. 11*.

IX. Quoad compositionem controversiarum exortarum inter unum et alterum Ordinem regularem, ac inter eosdem Regulares et clericos saeculares, appellatione remota, circa praecedentiam in processibus publicis, in tumulandis defunctis, in deferenda umbella, aliisque similibus, ex *ead. Cap. 13*.

X. Quoad observationem dierum festorum ex eiusdem Episcopi praecepto observandorum, ex *Cap. 12, eiusdem Sess. 25*.

XI. Quoad censurarum publicationem faciendam ex mandato dicti Episcopi in eorum ecclesiis, earumdemque censurarum observationem, etiam si mendicantes sint, ex cit. *Cap. 12, Trid. et Cap. 8*. Episcoporum de *priv. in 6*. Nec illis suffragatur confirmatio privilegiorum a S. Pio V concessa, cum redacta sit ad terminos Cong. Trid. ex decr. Cong. Concil. in Giennen. *Observat. interdicti*, mense Nov. 1584 (*lib. 4, decret. pag. 7*), et Ventimil. Dec. 1586, ad *18* (*lib. 5, decret. pag. 72*).

XII. Quoad observantiam interdictorum, quae Episcopus promulgaverit, ex cit. *Cap. 12, et Clementina I, de sen. excomm.* et ex decr. Cong. Conc. in *Caesaraugustana Interdicti*, 11 Jun. 1695, quo declaratum fuit, teneri ad illorum observantiam etiam milites Hierosolymitanos, ac ex cit. Giennen. et Ventimilien.

XIII. Quoad solemnem aut publicam expositionem SS. Sacramenti absque Episcopi licentia, ex decreto Cong. Conc. relato a Fagnan. in *Cap. 19*. Grave, de *offic. Iud. ord. n. 77*, et pluribus decretis Cong. Episc. et Regul. ac Conc. relatis a Lucio Ferraris *Prompta Biblioth. verb. Eucharistia n. 57*.

XIV. Quoad retentionem lampadis accensae ante tabernaculum SS. Sacramenti, ex Trident. in *decreto de evitand. in celebrat. Miss. Sess. 22*; nec sufficit illam

accensam retinere in choro, ex decreto *Cong. Rituum* 21 Aug. 1699.

XV. Quoad observanda et evitanda in celebratione Missarum, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, ex citato Tridentini decreto et Cong. Conc. in *Vercellen.* 21 Martii 1643.

XVI. Quoad appositionem insolitae imaginis in eorum ecclesiis, novarum reliquiarum expositionem, ac novorum miraculorum publicationem sine Episcopi approbatione, ex Trid. decreto *de invoc. et venerat. etc.* Sess. 25.

XVII. Quoad publicationem indulgentiarum, ex eodem Trident. *Cap. 9, Sess. 25, de Reform.*

XVIII. Quoad facultatem absolventi a casibus ipsi Episcopo reservatis, ex Constit. Clementis X. *Superna*, § 7, 11 Kal. Jun. 1670.

XIX. Quoad ingressum Superiorum intra clausuram monialium iisdem subiectarum absque necessitate, et hac interveniente, si ingressi fuerint sine praesentia Episcopi, vel alterius ecclesiasticae personae, ab eo ad hoc specialiter delegatae, ex Constit. Greg. XIII *Dubius*, 23 Decemb. 1581, et Alexandri VII *Felici*, 13 Kal. Novemb. 1664.

XX. Quoad dictum ingressum plusquam semel in anno ex causa visitationis: sicut et quoad introductionem, occasione huiusmodi ingressus, plurium sociorum sui Ordinis, quam duorum, si agatur de Superiore generali; et plusquam unius, si agatur de Superiore alio a Generali. Item quoad sumptionem refectiois intra eandem clausuram, quae interdicta est tam Superiori visitanti, quam eius sociis ex citata Alexandri Constit. *Felici*.

XXI. Quoad electionem Abbatissae monialium iis-

dem Regularibus subiectarum, cui Episcopus interesse potest, vel per se, vel per alium, si velit, ex Constitutione Gregorii XV *Inscrutabili*, 5 Febr. 1622.

XXII. Quoad punitionem, etiam sub poena excommunicationis privationisque vocis activae et passivae, ferendae sententiae, etiam contra equites Hierosolymitanos, propter accessum et locutionem eis interdictam sub mortali culpa, licet per quodcumque modicum temporis spatium, et ob quamcumque honestam causam, cum quibuscumque monialibus, aliisque intra earum monasteria degentibus, sine legitima licentia, ex decretis S. Congr. Episc. et Regul. iussu Sixti V. editis 9 Maii 1590, et Urbani VIII 12 Kalend. Decembris 1623, ac S. Congreg. Conc. cum approbatione Clement. IX sub die 11 Maii et 16 Nov. 1669, atque in *Spoletana Accessus ad monasteria*, 26 Maii 1672, ac in *Bergomen.* 21 Maii 1678.

XXIII. Quoad pernoctationem confessarii monialium in domo, quae per parietes et tecta non sit penitus distincta et separata ab earum monasteriis, ex citata Constit. Alexandri VII.

XXIV. Quoad explorationem voluntatis puellae, tum ante habitus susceptionem, quam ante professionem, sub poena suspensionis Abbatissae monialium eis subiectarum, arbitrio Episcopi infligendae, si ante mensem de futura professione eum certiore non fecerit, ex *Cap. 17 et 18, Sess. 25, de Regul.*, et ex decretis S. Congreg. Conc. in *Limana* 19 Novemb. 1625, in *Burgen.* 4 Decemb. 1627, in *Derthonen.* 16 Dec. 1545.

XXV. Quoad invaliditatem renuntiationis, vel obligationis novitiorum, etiam in favorem causae pie, ante duos proximos professioni menses sine Episcopi licentia exaratae: ac etiam quoad compulsionem per censuras

ecclesiasticas, tam, ne quid de novitii novitiaeque bonis detur monasterio ante illius professionem, quam ut, si quid datum fuerit, eis ad saeculum redeuntibus restitatur, ex *Cap. 16, eiusdem Sess. 25.*

XXVI. Quoad deductionem causarum faciendam ante quinquennium a die professionis computandum, nedum coram Superiori regulari, sed etiam coram Episcopo a Religioso volente habitum dimittere, vel cum eo a Religione discedere praetextu nullitatis professionis, ex *Cap. 19, eiusdem Sess. 25.*

XXVII. Quoad executionem decretorum Conc. Trid. de Reform. circa Regulares, etiam exemptos, ex *Cap. 22, eiusdem Sess. 25.*

XXVIII. Quoad executionem voluntatis testatorum, et redditionem rationis, si ipsis Regularibus commissa fuerit executio ex Clementina *Religiosi de testamen.* Adeatur Fagnan. in *Cap. Tua nobis num. 19 et 49.*

XXIX. Quoad visitationem confraternitatum in eorum ecclesiis erectarum, et redditionem rationis propter administrationem dictarum confraternitatum et hospitalium, ex *Cap. 8 et 9, Sess. 22. de Reform.* et ex decreto C. Conc. relato a Fagnano *loc. cit. n. 47.*

XXX. Quoad erectionem confraternitatum sine consensu Episcopi, ex Constit. Clementis VIII. *Quaecumque* 7 Dec. 1604, § 2.

XXXI. Quoad constructionem oratoriorum vel capellarum in locis non exemptis sine licentia Episcopi, et celebrationem Missarum in iisdem, aliter constructis, quocumque tempore, et potissimum tempore generalis interdicti, ex *Cap. 4. Auctoritate de priv. in 6,* sicuti et quoad punitionem propter celebrationem Missae in oratoriis privatis domicellorum diebus exceptis, vel postquam eadem die fuit ibidem iam celebrata unica Missa.

in Apostolico indulto concessa, ex decreto S. Congr. Conc. in *Neapolitana* 30 Maii 1699, et ex decreto Clement. XI, de Oratoriis privatis, *Quoniam Sancta* 15 Decemb. 1703.

Quemadmodum propter erectionem altaris portatilis in domo privatorum, ut ibi celebrent et Viaticum ministrent Religioso infirmo sine Episcopi vel parochi licentia, ex decreto S. Congr. Conc. in *Messanen.* 28 Sept. 1698.

XXXII. Quoad declarationem de incurso in excommunicationem, si absque licentia Episcopi, vel parochi, ministraverint laicis infirmis, etiam hospitantibus in eorum conventibus, Viaticum, et Extremam Unctionem, ex *Clementina I Religiosi de priv.* et etiam ex pluribus declarationibus S. Congr. Conc. in *Nullius* 19 Sept. 1637, in *Crem.* 27 Febr. 1645, in *Ripana* 3 Febr. 1694, et in *Neap.* 5 Iunii 1710.

XXXIII. Quoad punitionem propter sollicitationem in confessione, sicuti si docuerint poenitentes non teneri ad denuntiationem confessarii sollicitantis, ex Constit. Gregorii XV *Universi dominici*, 30 Augusti 1622 et Benedicti XIV, *Sacramentum Poenitentiae*, 1 Jun. 1741.

XXXIV. Quoad causas fidei, ex *Trid. Cap. 2, Sess. 5, de Reform.* et ex Constit. Pauli V *Romanus Pontifex*, 1 Sept. 1606, et ex citata Constit. Gregorii XV.

XXXV. Quoad iudicium subeundum, si degunt extra monasteria, ratione delicti, contractus, et rei, de qua agitur: item quoad cognitionem causarum civilium, mercedum, et miserabilium personarum; sed quoad delictum excipiuntur, si certum ab Apostolica Sede iudicem obtinuerunt, ex *Trident. Cap. 14, Sess. 7, et ex Cap. 1, Volentes de privil. in 6.*

XXXVI. Quoad cognitionem et definitionem causarum, quae cognosci debuissent ab eorum iudicibus conservatoribus, si his ausi fuerint aliter uti, quam iuxta formam praescriptam a Gregorio XV Constit. *Sanctissimus* 20 Sept. 1621.

XXXVII. Quoad absolutionem a suspensione incursa ob benedictionem nuptialem datam sponis alterius parochi sine huius licentia, ex *Trid. Cap. 7, Sess. 24, de Reform. matrim.*

XXXVIII. Quoad denuntiationem publice faciendam ab Episcopo, quoties ei constiterit, Regulares incurrisse censuras, quae ipso facto incurruntur; dummodo haec denuntiatio animarum saluti profutura videatur, ex *Clementina I, Religiosi de privil.*

XXXIX. Quoad violationem immunitatis ecclesiasticae, ex Constit. Gregor. XIV *Cum alias*, 24 Maii 1591, et Bened. XIII, *Ex quo* 6 Id. Iunii 1725, et ex decreto S. Congr. Immunitatis 3 Febr. 1637, et in *Papien.* 28 Iulii 1736.

XL. Quoad offensionem ipsi Episcopo a Regularibus etiam S. Ioannis Hierosolymitani illatam, et quoad impedimentum iurisdictionis Praelatorum, ne munus suum exsequantur, ex decreto S. Congreg. Concil. approbato a Gregorio XIII relato a Fagnan. in *Cap.* approbato a Gregorio XIII relato a Fagnan. in *Cap.* *Grave gerimus De offic. ordin.* n. 79.

XLI. Quoad laesionem ministrorum et officialium curiae episcopalis, ex decreto S. Congr. *Episc. et Regul.* 27 Martii 1692.

XLII. Quoad praestanda Episcopo debita obsequia, et baldachini erectionem in eius accessu ad illorum ecclesias, pro ibi celebrandis pontificalibus; quod si facere renuant, potest idem Episcopus absque alia monitione interdictum ecclesiae indicare, et denuntiare, ex

decreto S. Congreg. Concil. in *Venafrana Interdicti* 26 Ian. 1697.

XLIII. Quoad punitionem delicti commissi contra personas infra septa aut circa clausuram, vel bonorum administrationem monasteriorum monialium, ipsis Regularibus subiectarum, ex Constit. Gregor. XV *Inscrutabili* 5 Febr. 1622.

XLIV. Quoad coercionem per censuras propter benedictionem ecclesiasticorum et sacrorum paramentorum ab ipsis factam pro usu aliarum ecclesiarum, ex decreto S. Congr. Rituum in decretis generalibus emanatis 27 Sept. 1659 et 20 Iul. 1660, confirmatis et approbatis ab Alexandro VII.

XLV. Quoad prohibitionem, ne in eorum ecclesiis canantur cantilenaee et laudes idiomae italico, ex decreto eiusdem S. Congr. in *Novarien.* 7 Augusti 1628, in *Hispalen.* 3 Septembris 1695 et 24 Novemb. 1696.

XLVI. Quoad spectantia ad venerationem eorum, qui cum sanctitatis opinione, vel fama martyrii ex hac vita migrarunt, ex Constit. Urbani VIII *Caelestis Hierusalem*, 5 Iul. 1633.

XLVII. Quoad punitionem asserentium, Beatam Virginem conceptam esse cum peccato originali, ex Constit. Gregor. XV *Sanctissimus*, 24 Maii 1622 et Alex. VII *Sollicitudo*, 8 Dec. 1661.

XLVIII. Quoad punitionem propter Missae celebrationem, et exceptionem Confessionis sacramentalis, antequam promoti fuerint ad sacrum presbyteratus Ordinem, ex Constit. Greg. XIII *Officii* 6 Aug. 1574. Clementis VIII *Etsi alias* 1 Dec. 1601, Urbani VIII *Apostolatus officium* 23 Maii 1628, ac Bened. XIV *Sacerdos in aeternum* 20 Apr. 1744.

XLIX. Quoad receptionem in eorum ecclesiis paro-

chialibus missionariorum, quos Episcopus miserit, tamquam praenuntios visitationis a se explendae, ex Constit. Bened. XIV *Firmandis* § 5, 6 Novemb. 1744.

L. Quoad punitionem (et quidem privative quoad ipsorum Superiores), propter tonsionem aut falsificationem aut adulterationem monetarum: necnon propter falsificationem et alterationem schedularum montis pietatis, et mensae nummulariae S. Spiritus; sicuti et si has sic falsificatas et alteratas expenderint, ex Constit. Urbani VIII *Superna* 13 Nov. 1627, et Bened. XIV *Ad curam Nostram* 31 Octobr. 1756.

LI. Quoad punitionem, (et privative quoad eorum Superiores), propter assistentiam praestitam in celebratione matrimonii sine praevia Episcopi sive parochi contrahentium licentia, ex Constit. Gregor. XV *Inscrutabili* 5 Febr. 1622.

LII. Quoad munus exorcizandi, sive in eorum, sive in aliena ecclesia, sive extra, sive intra conventum, absque Episcopi licentia, sub poenis ab eodem infligendis, ex decreto S. Congr. Episc. et Regul. 22 Februarii 1625, et Constit. Bened. XIV *Magno cum animi Nostri* § 34, 2 Iunii 1751.

LIII. Quoad punitionem, si libros de rebus sacris, aliosque impresserint, vel imprimi fecerint sine nomine auctoris, aut illos vendiderint, vel apud se retinuerint absque Episcopi et suorum Superiorum examine et approbatione, iuxta decretum Concilii Lateranensis V, innovatum et confirmatum a Trid. *Sess. 4.* in decreto *de edit. et usu Sacror. Libror.*, et ex Constit. Leonis X *Inter sollicitudines* 4 Maii 1515, ac Urbani VIII *Santissimus* 18 Septemb. 1625.

LIV. Quoad taxationem numeri in monasteriis monialium eisdem subiectarum, faciendam iuxta *Cap. 3.*

Sess. 25, de Regul., quae ex decr. S. Congr. Conc. relato a Fagnano in *Cap. 19.* Grave gerimus *de offic. ordin. n. 52.* pertinet ad Episcopum simul cum eorum Superiore, ac Constit. Greg. XIII *Deo sacris* 30 Decembris 1572.

LV. Quoad erectionem novorum conventuum, tam virorum, quam mulierum, ex cit. *Cap. 3, Sess. 25, Trid.* et Constit. Clementis VIII, *Quoniam* 26 Aug. 1603, Greg. XV *Cum alias* 17 Aug. 1622, et Urbani VIII *Romanus Pontifex* 28 Aug. 1624.

LVI. Quoad iudicium ferendum super praetensa nullitate professionis, una cum eorum Superiore locali tamquam coniudicibus; et si agatur de monialibus, una cum Superiore monasterii, cui universum illius regimen commissum est, ex *Cap. 19, Sess. 25, de Regul.* et Constit. Bened. XIV *Si datam* 4 Martii 1748, quod Trid. decretum S. C. Conc. teste Fagnan. *loc. cit. n. 72.* declaravit locum habere, tam si professus nullitatem allegat, quam si Religio velit illum expellere tamquam nulliter professum.

Quamvis nomine Superioris intelligatur Superior localis conventus, in quo reclamans assignatus est de familia, et non supremus Ordinis, ut declaravit eadem S. Congr. in *Maten. et Romana* 7 Apr. 1629, deduci tamen potest causa coram Provinciali, vel Generali, si ita Ordinis Constitutiones disponant, Reiffenstuel *Lib. III, tit. 31, de Regul.* § 7. n. 197.

LVII. Quoad poenam subeundam, centum nempe ducatorum, si die sabbati maioris hebdomadae pulsaverint in eorum ecclesiis campanas, antequam pulsaverit campana cathedralis, vel maioris ecclesiae, ex Constit. Leonis X, *Dum intra* 19 Decembris 1516, § 14.

LVIII. Quoad omnimodam iurisdictionem et subie-

tionem apostatarum, et etiam legitime eictorum, ex Constit. Urbani VIII *Sacra Congregatio* 21 Sept. 1624.

CXXXII.

FORMULAE LITTERARUM

EXCARDINATIONIS ET INCARDINATIONIS.

A. — *Formula Litterarum excardinationis a dioecesi.*

N. Episcopus N. — Dilecto in Christo N.

Petiisti a Nobis, ut tibi concederemus litteras excardinationis a Nostra Dioecesi, cui ratione originis (seu domicilii) adscriptus hucusque fuisti, et in qua ad Clericatus honorem promotus es, quo integrum tibi sit ad Ecclesiam et Dioecesim N. transire, eique adscribi. Quum igitur Nobis compertum sit Illustrissimum et Reverendissimum Dominum N. Episcopum Ecclesiae N. paratum esse ad te adscribendum Ecclesiae suae; et tu nullo alio canonico vinculo Dioecesi Nostrae ligatus sis, nec ullum in ea habeas beneficium (*vel* et beneficium, quod in ea habeas, canonica ex causa dimiseris et resignaveris) iustae praeterea habeantur causae huius excardinationis concedendae, nec tu ad eam petendam levitate aut ambitione movearis; gratiam, quam expostulasti tibi duximus concedendam. Quare Nostris hisce litteris te N. N. dioecesis nostrae clericum et in minoribus (*vel* maioribus, *et exprimentur Ordines quibus est insignitus*) ordinibus constitutum et Dioecesi Nostra absolute et in perpetuum excardinamus et excardinatum edicimus et declaramus, in eum tantum finem ut Dioecesi N. adscribi valeas, et sub con-

ditione, ut hae Litterae suum plenum sortiantur effectum tunc solummodo, quum Dioecesi N. rite fueris adscriptus.

In quorum fidem etc. — Datum etc. — N. Episcopus N. — N. Cancellarius Episcopalis.

B. — *Formula Litterarum incardinationis in dioecesi.*

N. Episcopus N. — Dilecto in Christo N.

Quum Nobis constiterit te N. N. in minoribus (*vel* maioribus, *et exprimentur Ordines, quibus insignitus est*) ordinibus constitutum, qui hucusque Dioecesi N. fueras adscriptus, ab illius Illustrissimo ac Reverendissimo Episcopo Domino N. N. iustis de causis excardinationis litteras obtinuisse; nec non ex praedicti Domini Episcopi testimonio certum Nobis sit te legitimis esse natalibus, integris moribus et sufficienti praeditum scientia; quum praeterea tu praestito iuramento declaraveris velle te in hac Nostra Dioecesi semper manere et huic Nostrae Ecclesiae iugiter deservire, Nos moti studio, quo exardescimus, bonum huius Ecclesiae Nostrae curae commissae procurandi, te, quem utilem (*vel* necessarium) Ecclesiae huic Nostrae pro praesentibus eius adiunctis existimamus, absolute et in perpetuum Ecclesiae et Dioecesi Nostrae adscribimus et adscriptum renuntiamus et declaramus, sperantes te alacri animo in futurum bono animarum in hac Nostra Dioecesi adlaboraturum, et omnibus fidelibus Nostrae curae commissis bonum Christi odorem futurum.

In quorum fidem etc. — Datum etc. — N. Episcopus N. — N. Cancellarius Episcopalis.

CXXXIII.

S. Officii instructio seu modus quo recipi debent denunciations in re ad sollicitationem spectante ab iis, qui ad denunciationem aliquam absque interveniu notarii recipiendam delegantur.

Delegatus incipiet actum a notando die, mense, anno.

Die Mensis Anni

Sponte personaliter comparuit coram me infra-scripto, sistente in (notabit locum et diocesim ubi reperitur ad actum recipiendum) ad hunc actum tantum ab Illmo et Rmo N. specialiter delegato, prout ex eiusdem Ordinarii literis mihi directis et datis sub die (exprimet quo die ipsi scriptae fuerint literae) praesenti positioni alligandis, N. N. (scribet nomen, cognomen, patrem, patriam, aetatem, conditionem et habitationem personae denunciantis; et si haec religiosa fuerit, exprimet etiam nomen, quo ea vocabatur in saeculo. Deinde prosequetur) cui delato iuramento veritatis dicendae, quod praestitit tactis SS. Dei Evangeliiis, (quae manu tangere faciet) exposuit prout infra, videlicet:

Hic persona denuncians vernaculo sermone declarare debet, se scire obtentam esse ab Ordinario loci facultatem recipiendi absque interveniu notarii quod ad suam conscientiam exonerandam expositura est, propterea quia iustus de causis eidem Rmo Antistiti se sistere nequit: deinde narrare continuo debet quae ad sollicitationes ei factas attinent, seu verba fuerint, seu scripta, seu actus, accurate describendo locum, tempus, occasionem, vices et singula adiuncta, nec non utrum in actu confessionis an

prius, vel post sacramentalem absolutionem ea evenerint. Nominare debet confessionalem sedem et ipsum Confessarium sollicitantem, et quatenus huius nomen et cognomen aut ignoret aut oblita fuerit, describet accurate illius personam, omnes distincte characteres notando, ita ut ille recognosci possit. Animadvertat delegatus, non esse interrogandam personam denunciantem, utrum consensum ad actum turpem quocumque modo praestiterit vel recusaverit, cum ipse ad suos defectus manifestandos non teneatur. Hisce excerptis prout narrantur, delegatus, quae sequuntur, neque aliud praeterea quidpiam requirit.

Interrogata: An sciat, vel dici audierit, dictum N. N. (nominando personam) Confessarium sollicitasse alias poenitentes ad turpia? et quatenus etc.

Respondit: (Notabit responsionem, et si haec affirmativa fuerit, nomen et cognomen personarum sollicitatarum exquiret et causam scientiae).

Interrogata: De fama supradicti Confessarii N. N. tam apud se quam apud alios? et quatenus etc.

Respondit: (Responsionem exscribet).

Interrogata: An odio vel amore praefata deposuerit, et super inimicitia, aliisque generalibus etc., et quatenus etc.

Respondit: Recte (si ad propriam conscientiam exonerandam denunciasset se dicit). Si a sollicitatione plus uno mense praeterlapsum fuerit, erit etiam interroganda:

Interrogata: Cur tamdiu distulerit praefata denunciare proprio Ordinario, et conscientiam suam exonerare?

Respondit: (Notabit responsionem).

Actus claudatur hac ratione:

Quibus habitis et acceptatis etc. dimissus (vel dimissa) fuit iuratus (vel iurata) de silentio servando ad novum tactum SS. Dei Evangeliorum; (*super Evangelium iterum iurabit*) et in confirmationem praemissorum se subscripsit (*et si scribere nesciat*) et cum scribere nesciret, prout asseruit, fecit signum Crucis (*Crucis signum calamo faciendum ab ea exiget*).

Postquam denuncians se subscripserit, aut Crucis signum fecerit, subscribet se delegatus hoc modo:

Acta sunt haec per me N. N. ab Illmo et Rmo Antistite N. N. ut supra specialiter delegatum.

Integrum deinde actum directe ad proprium Ordinarium delegantem transmittet, una cum instructione et literis acceptis, nihil omnino apud se retinendo.

CXXXIV.

Formula abiurationis, professionis fidei, et absolutionis impertiendae iis, qui a lapsu in haeresim « Protestantium » vel aliarum sectarum ad sinum redeunt S. M. Ecclesiae.

Ego
Oppidi vel civitatis aetatis meae
annorum genuflexus, coram Te Illmo ac Revmo
D. Episcopo (vel Rev. D. specialiter Delegato), ac
tangens mea manu Sancta Dei Evangelia profiteor
firmiter tenere ac credere quod nemo possit aeternam
salutem consequi nisi sincero corde credat ac teneat
omnia quae credit et docet Sancta Mater Ecclesia
Catholica Apostolica Romana. Adversus quam Christi

Ecclesiam ex animo doleo graviter me errasse; quia adhaesi et professus sum errores sectae N. - (v. g. *protestantium*).

Nunc vero per gratiam Dei dolens ex intimo corde ac poenitens me praedictae sectae haereticae adhaesisse, illam detestor atque sincere abiuro; eodemque animo detestor ac maledico caeteris erroribus ac sectis Sanctae Catholicae Apostolicae Romanae Ecclesiae contrariis.

Tandem credo et profiteor omnes et singulas veritates atque Dogmata revelata, quae tenet atque docet Sancta Mater Ecclesia. Credo etiam et profiteor omnia et singula quae a Sacrosancto Oecumenico Concilio Vaticano ad credendum proposita sunt.

Credo et profiteor Summum Pontificem Romanum esse Caput et Pastorem supremum omnium fidelium a Christo Domino Nostro positum ad regendam, pascendam et gubernandam universam Ecclesiam, Cui propterea, uti magistro infallibili, ab omnibus fidelibus est obediendum.

Sic Deus me adiuvet et haec sancta Evangelia, quae propriis manibus tango.

Huic catholicae fidei professioni quam teneo, subscribo mea manu.

His peractis Sacerdos qui abiurationem accepit folium subscribat hoc modulo.

Praedictus fuit per me Episcopum (vel Delegatum) expeditus in forma Ecclesiae consueta die

Ita est. Ego N. N. Episcopus N. (vel Sacerdos Delegatus N. N.)

N. B. Postquam poenitens conversus supradictam recitaverit suae abiurationis insimul ac fidei professionis

formulam, debet ab Episcopo vel a Sacerdote delegato paucis ac piis verbis excitari ad eliciendum contritionis internum actum; eique assignari aliquas spirituales poenitentias, quae vel in pietatis operibus vel in precibus consistere solent. Tandem conversus adhuc genuflexus absolvatur (sequenti) modo et formula praescripta. Advertendum insuper quod, vi huius absolutionis, poenitens in foro Ecclesiae externo reconciliatur, omnique liberatur censurae vinculo, unde postmodum Sacramentaliter absolvi poterit a quocumque Confessario per Ordinarium approbato.

Postea, neo-converso genuflexo manente, sacerdos sedens dicit psalmum Miserere, sive psalmum De profundis cum Gloria Patri in fine. Quo finito, sacerdos stans dicit:

- Kyrie eleison, Christe, eleison, Kyrie eleison.
 Pater noster *secreto*.
 y. Et ne nos inducas in tentationem.
 R. Sed libera nos a malo.
 y. Salvum fac servum tuum (vel ancillam tuam).
 R. Deus meus sperantem in te.
 y. Domine, exaudi orationem meam.
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 y. Dominus vobiscum.
 R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere, suscipe deprecationem nostram, ut hunc famulum tuum (hanc famulam tuam) quem (quam) excommunicationis catena constringit, miseratio tuae pietatis clementer absolvat. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. R. Amen.

Deinde sacerdos sedet, et ad profitentem genuflexum versus, eum ab haeresi absolvi dicens:

Auctoritate Apostolica, qua fungor in hac parte, absolvo te a vinculo excommunicationis quam¹ incurristi, et restituo te sacrosanctis Ecclesiae Sacramentis, communioni et unitati fidelium in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. R. Amen.

Denique abiuranti aliquam poenitentiam salutarem iniungat, e. g. aliquas preces, visitare ecclesiam, aut similia.

CXXXV.

Formula brevior Professionis Fidei pro haereticis seu schismaticis orientalibus (a S. C. S. O. an. 1890 adprobata).

Ego N. N. firma fide teneo et profiteor omnia et singula, quae continentur in symbolo Fidei, quo S. Romana Ecclesia utitur, videlicet:

Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de caelis; et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die,

¹ In dubio gravi aut levi utrum poenitens in excommunicationem incurrerit per haeresim professam, sacerdos hic inserat vocabulum *forsan* (Coll. P. F. n. 1689).

secundum Scripturas: et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre, et Filio simul adoratur, et conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Credo Dominum Nostrum Iesum Christum Deum et hominem esse, perfectum Deum perfectumque hominem; divinitatem et humanitatem ineffabili et incomprehensibili unione in una persona Filii Dei, unum nobis Iesum Christum constituisse, eaque de causa Beatissimam Virginem immaculate conceptam vere esse Dei Genitricem; duas in ipso Christo esse inconfuse naturas, duasque naturales voluntates, et duas naturales operationes.

Credo septem esse vere et proprie Sacramenta Novae Legis a Christo Domino Nostro instituta ad salutem humani generis, quamvis non omnia singulis necessaria, videlicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, et Matrimonium, illaque gratiam conferre, et ex his Baptismum, Confirmationem et Ordinem iterari non posse.

Credo in azymo sive fermentato pane triticeo corpus Christi veraciter confici, ac sub altera tantum specie totum atque integrum Christum sumi.

Credo matrimonii vinculum indissolubile esse, et quamvis propter adulterium, haeresim, aut alias causas possit inter coniuges thori et cohabitationis separatio

fieri, non tamen illis aliud matrimonium contrahere fas esse.

Credo, si vere poenitentes in Dei caritate decesserint, antequam dignis poenitentiae fructibus de commissis satisfecerint et omissis, eorum animas poenis Purgatorii post mortem purgari, et, ut a poenis huiusmodi releventur, prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes et eleemosynas et alia pietatis officia, quae a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secundum Ecclesiae instituta; illorumque animas, qui post Baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quae post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutae sunt purgatae, in coelum mox recipi, et intueri clare Deum trinum et unum, sicuti est, pro meritorum tamen diversitate, alium alio perfectius; illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas.

Credo S. Apostolicam Sedem et Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, et ipsum Pontificem successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, et verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae caput, et omnium Christianorum Patrem et Doctorem existere; et ipsi in B. Petro pascendi, regendi, et gubernandi universalem Ecclesiam a Domino Nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse.

Caetera item omnia a SS. Canonibus et Oecumenicis Conciliis, ac praecipue a Florentina, Tridentina, et Vaticana Synodo, tradita definita ac declarata, praesertim de Romani Pontificis primatu et infallibili magisterio, indubitanter recipio atque profiteor; simulque contraria omnia et schismata et haereses ab Ecclesia

damnatas, ego quoque reicio et damno. Hanc veram fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam sponte profiteor, et veraciter teneo, hanc ipsam omnino usque ad extremum vitae meae spiritum, Deo adiuvante, volo retinere et profiteri.

Sic ego N. (*ponit dexteram supra S. Evangelium*) promitto et iuro. Sic me Deus adiuvet et haec Sancta Dei Evangelia.

CXXXVI.

Formula brevis Professionis Fidei pro ludimagistris.

Ego N. N. firma fide credo atque profiteor omnia et singula mysteria Religionis nostrae et omnia quae nobis credenda proponit Sancta Mater Ecclesia. Errores omnes ab Ecclesia Catholica, Apostolica, Romana damnatos ego pariter abominor et damno. Sic me Deus adiuvet et protegat. Amen.

FINIS.

INDEX

I. Cap. « Hoc consultissimo », tit. 9. cap. 2, de rebus Ecclesiae non alienandis. — <i>Gregorius X. in Conc. Lugdunensi.</i> pag. 7	7
II. Cap. « Ambitiosae », tit. 4. cap. unic. Extrav. com., de rebus Ecclesiae non alienandis. — <i>Paulus II. 1 Martii 1467.</i> »	9
III. S. Officii decretum « Cum alias » et instructio ad probandum status libertatem. — <i>21 Aug. 1670.</i> »	11
IV. Innocentii XII Constit. « Speculatores », de ordinandis propriis subditis, vel alienis; quae requirantur et quae cavenda sint, ut Episcopus proprium vel alienum subditum ordinare valeat. — <i>4 Nov. 1694.</i> »	16
V. S. R. C. decretum Urbis et Orbis. Iurium parochialium, functionum et praeminentiarum inter Parochos et Confraternitates laicorum earumque Cappellanos et Officiales. — <i>12 Ian. 1704.</i> »	24
VI. Innocentii XIII Constit. « Apostolici ministerii », de restauranda ecclesiastica disciplina. — <i>13 Maii 1723.</i> »	29
VII. Benedicti XIII Constit. « Pastoralis officii », qua praebendae theologalis et canonici poenitentiarum in ecclesiis cathedralibus Italiae, insularumque adiacentium, ubi non sunt, institutioni consultitur, cum aliis ordinationibus. — <i>XIV Kal. Jun. 1725.</i> »	50
VIII. Instructio pro parvulis prima vice ad Sacramentalem Confessionem admittendis, edita a Bened. XIII in Conc. Romano. — <i>An. 1725.</i> »	55
IX. Instructio pro illis qui prima vice accedunt ad Sacramentum Mensam, edita a Bened. XIII in Conc. Romano. — <i>An. 1725.</i> »	68
X. Benedicti XIV Constit. « Dei miseratione », super causis nullitatis matrimonii. — <i>III Nonas Nov. 1741.</i> »	80
XI. Benedicti XIV Constit. « Ad militantis Ecclesiae », de appellationibus et inhibitionibus concedendis vel denegandis. — <i>III Kal. April. 1742.</i> »	92